

УДК 94(477.8):355«1944-1953»

СОЛЯР І.Я.

orcid.org/0000-0003-0439-6957

СТАРКА В.В.

orcid.org/0000-0002-0213-9298

<https://doi.org/10.33577/2313-5603.39.2023.42-52>

ПОВСЯКДЕННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ГОСПОДАРСЬКОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНОГО РУХУ НА ТЕРИТОРІЇ ЗАХІДНИХ ОБЛАСТЕЙ УКРАЇНИ У 1944 – 1953 рр.

Волонтерський рух для підтримки Збройних Сил України, який активно розвинувся із початком російсько-української війни у лютому 2022 р., став своєрідним продовженням української традиції матеріальної підтримки національно-визвольного руху першої половини ХХ століття. Вироблені у той час практики повсякденної підтримки бійців сил національного спротиву дозволили сучасним волонтерам ефективніше та раціональніше використовувати надані їм засоби допомоги українському війську.

Мета публікації полягає у вивченні та реконструкції цілісної картини щоденних практик підтримки сільським населенням західних областей УРСР (Львівської, Дрогобицької, Тернопільської, Станиславівської областей) бійців УПА. Дослідження процесів повсякденного матеріально-господарського забезпечення українського національно-визвольного руху здійснювалося відповідно до загальнонаукових принципів об'єктивності та історизму, які реалізовувалися шляхом застосування проблемно-хронологічного, статистичного, аналізу й синтезу та інших методів наукового пошуку. Відзначено, що незважаючи на складні соціально-економічні умови повоєнного часу, наростаючий терор радянських репресивних органів, галицьке суспільство у різний спосіб намагалось підтримати своїх захисників. Зупинити підтримку збройного підпілля, радянській владі вдалося лише тоді, коли засобами державного терору галицьке селянство опинилося перед загрозою фізичного виживання.

Ключові слова: західні області УРСР, селянство, повсякденне життя, матеріально-господарське забезпечення, український національно-визвольний рух.

Постановка проблеми. Однією із важливих складових російсько-української війни, яка розпочалася у лютому 2014 року, став широкий волонтерський рух з метою допомоги українським військовим. Сьогодні чи не кожен українець у той чи інший

Соляр Ігор Ярославович, доктор історичних наук, професор, директор інституту українознавства імені Івана Крип'якевича, м. Львів.

Старка Володимир Васильович, доктор історичних наук, доцент, професор кафедри історії України, археології та спеціальних галузей історичних наук, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль.

© Соляр І.Я., Старка В.В., 2023

спосіб долучився до підтримки сил оборони країни. Водночас мусимо констатувати, що коли говорять про феномен українського волонтерства як новітнього добродійного руху, забувають його історичні передумови. Відтак, актуальними є, на нашу думку, дослідження способів підтримки населенням національно-визвольної боротьби проти тоталітарних режимів першої половини ХХ ст. Напрацьовані у той час практики допомоги українському національному підпіллю та збройним відділам дозволяють сьогоднішнім «господарським референтам» ефективніше та раціональніше використовувати надані їм засоби допомоги українському війську, з метою підвищення їх бойової потуги.

Аналіз основних досліджень та публікацій. Проблематика повсякденного матеріально-господарського забезпечення українського національно-визвольного руху на теперішній час не стала предметом окремого наукового дослідження. Практики матеріальної підтримки українського визвольного руху описано у працях Ю. Киричука, А. Русначенка, І. Патриляка (Киричук, 2002; Русначенко, 2002; Патриляк, 2012). Механізми функціонування повстанського запілля розкрито у праці Г. Стародубець (Стародубець, 2008). Фінансово-господарську діяльність ОУН та УПА досліджено у працях О. Клименка та М. Литвина (Клименко, 2008; Литвин 2012). Регіональні особливості матеріальної підтримки українських повстанців розкрито у публікаціях В. Ільницького, М. Романюка, С. Волянюка (Ільницький, 2017, 2021; Романюк, 2016; Волянюк, 2018).

Метою наукового дослідження є розкриття особливостей повсякденного матеріального забезпечення відділів українського національно-визвольного руху сільським населенням західних областей УРСР в умовах суспільних трансформацій 1944–1953 рр.

Виклад основного матеріалу. Із поверненням радянської влади на терени західних областей УРСР, упродовж першої половини 1944 р., у місцевого населення виникла дилема – довіритися «добрій волі» більшовиків чи продовжувати збройну боротьбу за свою свободу, оскільки галицькі селяни не вважали комуністичну владу легітимною. Як зазначав «чоловий» ідеолог українського збройного підпілля П. Федун: «з хвилиною нової окупації України більшовиками, стануло питання: або добровільно скоритися окупантові й віддати йому на поталу всі завоювання українського самостійницького руху, поховати добровільно ідею самостійної

України, або всіма силами аж до останнього чоловіка боронити себе, боронити справу самостійної України... Український народ... вирішив далі боронити завоювання українського самостійницького руху, вирішив радше згинути в обороні своєї честі, як стати рабом більшовицької Москви» (*Полтава, 1982: 43–44*).

Про непростий вибір, що стояв перед галицьким населенням, йшлося у одному із звітів українського підпілля від 10 серпня 1944 р. з теренів Львівщини. Серед іншого, автор документа наголошував, що: «після приходу Червоної Армії 21 липня 1944 р. 90% населення стало пасивним, є багато випадків, де наші активні люди починають випекуватися від роботи, але з часом приходять до притомності і починають роботу наново» (*ДАЛО, П-3, 1, 95: 37*).

Станом на середину 1944 р. на теренах західних областей УРСР український національно-визвольний рух мав доволі розгалужену мережу підпілля та військових відділів Української Повстанської Армії, основу соціальної бази якого становило місцеве селянство.

Очевидно, що без належного щоденного матеріально-господарського забезпечення будь-яка збройна боротьба з ворогом приречена на поразку. Можемо вести мову про те, що у тогочасних суспільно-політичних умовах, не отримуючи жодної допомоги ззовні, український національно-визвольний рух змушений був опиратися виключно на сили власного народу (*Маркусь, 1986: 214*).

Основними джерелами господарсько-фінансового забезпечення українського підпілля були добровільні датки місцевого населення, реквізиції та захоплені у ворога трофеї (зброя, амуніція, продукти харчування, медикаменти).

У нашому дослідженні розкриємо види щоденної добровільної допомоги місцевого населення.

На низовому рівні повсякденне матеріально-господарське забезпечення повстанських відділів координували господарські референти кущових проводів, які організовували харчування бійців УПА, роботу зі збирання, консервації та зберігання харчів, матеріальних засобів, медикаментів, будівництво криївок та складів для зберігання матеріальних ресурсів, а також доставляння необхідних ресурсів відділам УПА (*ЦДАВОУ, 3834, 1, 7: 2*).

Для здавання і приймання необхідних засобів керівництвом українського національно-визвольного руху були розроблені спеціальні інструкції. Зокрема, «тимчасова інструкція по обліку заготівельних операцій в господарських відділах УПА» регламентувала:

прийняття товарів – незалежно від того, хто здавав, оформлювати квитанцією (існувала спеціальна форма № 1), яка слугувала підтверджувальним документом, який виписувався під кальку у двох примірниках. Квитанцію виписував той, хто приймав продукцію. Категорично заборонялося залишати прийнятну продукцію без документального оформлення. За достовірність оформлення квитанцій відповідав приймальник, а виявлені під час ревізій порушення одразу усувалися (*Льницький, 2017: 345*).

Інструкція про діяльність господарської реферантури від 10 листопада 1944 р. рекомендувала відповідальним особам постійно зважати на оточуючу дійсність і відповідно до неї здійснювати господарську діяльність. Господарські референти відповідних організаційних клітин розробляли плани заготівлі матеріальних засобів та харчів, залежно від спроможності довірених їм теренів, зважаючи на потреби військових округ (*Інструкція, 2009: 338*).

Упродовж 1944-1945 років у західних областях УРСР українському національно-визвольному рухові вдалося створити доволі розгалужену мережу господарських відділів, які у наступні роки організаційно були ліквідовані, а обов'язки господарських референтів виконували визначені представники підпільних структур.

Забезпечення харчами бійців Української Повстанської Армії на теренах західних областей УРСР відбувалася у двох напрямках – щоденне харчування, та формування продовольчих запасів на майбутнє.

Якщо дозволяли умови, повстанський відділ харчувався на місці постою, а їжа готувалася із продуктів, наданих місцевими господарськими референтами. У тому випадку, коли приготування їжі могло демаскувати бійців, їжу готували визначені господарським референтом господині у селі, яку згодом доставляли у визначене місце. Мали місце випадки, що бійці приходили харчуватися до садиб селян, щоправда такі дії були пов'язані з ризиком розконспірувати не лише повстанців, але і господарів, які їх підтримували.

До приготування страв підпільникам залучалися за можливості лише перевірені господині. Водночас референт повинен був розподілити їх діяльність так, щоб це не викликало підозр у сусідів, наприклад, чому так часто печеться хліб чи готується надмірно велика кількість страв. Господині зазвичай готували із

власних продуктів, хоч і існувала практика використання харчових припасів господарських реферантур. На час Різдвяних чи Великодніх свят галицькі господині окрім щоденних страв старалися приготувати повстанцям різноманітних смаколиків. Варто наголосити на тому, що жінки, які залучалися до приготування їжі, повинні були бути добрими господинями, адже неправильно приготовлена страва чи з неякісних продуктів могла заподіяти непоправної шкоди бійцям.

Не менш відповідальним напрямом було заготівля та забезпечення зберігання харчових запасів. Збирання продуктів зазвичай відбувалося одночасно із заготівельними кампаніями радянської влади.

Ключову роль у заготівлі, консервації та подальшому зберіганню харчових запасів українського національно-визвольного руху відіграло галицьке жіноцтво. Господині опікувалися перетопленням і збереженням жирів, сушенням і маринуванням ярини, грибів, виготовленням соків та м'ясних консервів (*Марта, 1957: 96*). Господарські референти відповідали за інструктаж осіб, що займалися заготівлею харчів, зокрема, як правильно закупувати зерно у землю, чи консервувати м'ясо, яйця тощо.

Чоловіки опікувалися приготуванням м'ясних виробів (копінням шинок, бочків, ребер, ковбас), а також допомагали господарському референту із заготівлею шкір. Зокрема, шкіри зарізаних для потреб повстанців корів, коней, овець належало відповідним чином обробити. Передбачалося, що у кожному селі повинна бути майстерня з обробки шкіри (т.зв. гарбарня), в якій зберігалися не більше як п'ять великих шкір. З вичиненої шкіри сільські майстри шили військовим ремені та взуття.

Керівництво підпілля застерігало господарських референтів, щоб ті не марнували кісток зарізаних тварин, які потрібно було доставляти у підпільні миловарні для подальшої переробки. Адже, як зазначалося в одній із господарських інструкцій, «без мила бруд, воші й тиф будуть розкладати наш національний організм через поширення різних інфекційних недуг» (*Інструкція, 2009: 341*).

Харчові та речові запаси зберігалися у спеціально збудованих схронах або в окремих господарів. Господарський референт здійснював облік харчових запасів та час від часу проводив ревізію цілісності їх зберігання (*Інструкція, 2009: 338*).

Заготівлею одягу та тканин для його пошиття здебільшого займалися жінки. Інструкції для господарських референтів забороняли зберігати одяг у великих складах (магазинах) і рекомендували переховувати елементи одягу в окремих громадян, водночас шити одяг доручали перевіреним кравчиням.

Жінки також опікувалися пранням одягу. Одяг підлягав суворому інвентарному обліку. Чиста білизна зберігалася у довірених осіб чи невеликих складах, так, щоб бійці швидко могли змінити брудний одяг на чистий. Разом з тим господарські референти не мали права видавати бійцям чистий одяг, доки ті не здадуть до прання брудні однострої.

Важливим елементом допомоги була доставка зібраних харчів та матеріальних засобів українським повстанцям. Цей процес транспортування у народі дістав назву «нічних фірманок», оскільки зазвичай відбувався у нічний час доби з метою забезпечення максимальної конспірації. До перевезення вантажів залучалися надійні господарі, які мали сильних коней та добрі вози. Обоз, як правило, складався з 8–12 возів, навантажених різноманітним спорядженням, що рухався від одного населеного пункту до іншого у супроводі боївки УПА чисельністю до 20 осіб, змінюючи при цьому у кожному селі коней та вози, що були приготовлені заздалегідь (*Романюк, 2016: 110*). Участь у «нічних фірманках» супроводжувалася значними безпековими ризиками. На початку 1945 р. у Тернопільській області оперуповноважений Пробижнянського РВ НКВС І. Литвяк під час облави в одному із селянських господарств застрелив коня «за те, що на ньому націоналісти возили боєприпаси» (*ДАТО, П-1, 1, 113: 79*).

Господарські референти або учасники визвольного руху, які відповідали за постачання, координували роботи із будівництва криївок чи таємних місць зберігання ресурсів. Коли намічалися такі роботи, довірені господарі розпочинали ремонт будівель.

Закупівля харчів, матеріальних засобів, ліків потребувала значних коштів. Більшість грошей сільські громади збирали із добровільних пожертв, як правило, під виглядом збирання на колядки під час різдвяних свят, або одночасно зі сплатою податків радянській владі. Мали місце випадки, коли станичні обкладали відповідними податками конкретних сільських мешканців, виходячи з можливостей їх господарства (*Клименко, 2008: 86*).

З метою обмеження допомоги українському визвольному рухові наприкінці 1940-х років радянська влада вдавалася до безпрецедентного фіскального тиску на сільське населення краю. У 1949 р. у Тернопільській області родини колгоспників сплачували 52 крб сільськогосподарського податку, у той час, коли одноосібники платили 519 крб, а заможні господарства – 3468 крб (ДАТО, 290, 5, 992: 54).

Допомога українському національно-визвольному руху супроводжувалася щоденною небезпекою бути затриманими радянськими каральними органами. Так, один із пунктів Постанови ЦК КП(б)У «Про посилення боротьби з українсько-німецькими націоналістами у західних областях України» від 10 січня 1945 р. рекомендував радянським управлінцям призначати з числа місцевих селян відповідальних, так званих, «десятихатників», як повинні були слідкувати за тим, хто і куди відходить із села, хто надає притулок воякам УПА чи надає їм харчі чи інші матеріальні засоби (Шановал, 2004: 188).

З радянською агентурою постійно проводили «роботу», навчаючи її азам агентурно-розвідувальної діяльності. Службові інструкції відповідальним за вербування таємних агентів рекомендували у першу чергу опиратися на сільську бідноту (ДАТО, П-1, 1, 318: 4).

Донощицтво в галицькому селі існувало і в попередні часи, просто з приходом радянської влади наслідки таких дій були доволі жорсткими. В кращому випадку особу, на яку «поступив сигнал», могли викликати до відповідних органів для профілактичної бесіди. В гіршому випадку, селянин чи навіть ціла родина арештовувалася чи вивозилася у віддалені райони СРСР.

Дослідниця Т. Вронська наводить дані, що із західноукраїнських земель упродовж 1944–1952 років радянською владою депортовано 206 664 осіб (Вронська, 2013: 397).

Завершення суцільної колективізації на теренах західних областей УРСР, зростаючий фіскальний тиск і терор органів державної безпеки на межі 1949/1950 років зумовили поступове зменшення підтримки сільським населенням українського національно-визвольного руху.

Висновки. Без повсякденної матеріально-господарської підтримки сільським населенням західних областей УРСР неможливо

вести мову про ефективну боротьбу українського національно-визвольного руху проти більшовицької інвазії. Попри небезпеку для власного життя щодня тисячі людей трудилися над збором та консервацією харчів, пошиттям, ремонтом та утриманням у належному стані одягу повстанців. Зупинити підтримку збройного підпілля радянській владі вдалося лише тоді, коли засобами державного терору галицьке селянство опинилися перед загрозою фізичного виживання.

Поданий у публікації матеріал лише частково окреслив напрями майбутніх історичних досліджень у царині повсякденного життя українського національно-визвольного руху середини ХХ століття.

Використані посилання

Волянук С. (2018). Історія воєнної округи УПА «Лисоня». Тернопіль: Навчальна книга – Богдан. С. 328.

Вронська Т. (2013). Упокорення страхом: сімейне заручництво у каральній практиці радянської влади (1917–1953 рр.). Київ: Темпора. С. 624.

Державний архів Львівської області, ф. П-3 Львівський обласний комітет Комуністичної партії, оп. 1, спр. 95, арк. 86.

Державний архів Тернопільської області, ф. 290 Тернопільський обласний фінансовий відділ, оп. 5, спр. 992, арк. 126.

Державний архів Тернопільської області, ф. П-1 Тернопільський обласний комітет Комуністичної партії, оп. 1, спр. 113, арк. 93.

Державний Архів Тернопільської області, ф. П-1 Тернопільський обласний комітет Комуністичної партії, оп. 1, спр. 318, арк. 34.

Льницький В. (2017). Організація господарського та фінансового забезпечення діяльності Карпатського краю ОУН. Дрогобицький краєзнавчий збірник, Спец-випуск III. С. 340–356.

Льницький В., Льницька Н., Вовк Л. (2021). Особливості облаштування побуту націоналістами Карпатського краю ОУН (1945–1954). Повсякденне життя населення західних земель України у перші повоєнні роки (1944–1953). Львів – Торунь: Liha-Pres. С. 172 – 199.

Інструкція про діяльність господарської реферантури. (2009). Літопис УПА. Нова серія, Київ, Торонто: Видавництво Літопис УПА, Т. 13. С. 1229.

Киричук Ю. (2002). Український національний рух 40–50-х років ХХ століття: ідеологія та практика. Львів: Добра справа. С. 463.

Клименко О. (2008). Бофони: грошові документи ОУН і УПА. Київ: університет банківської справи Національного банку України. С. 192.

Литвин М. (2012). Фінансово-господарська діяльність ОУН і УПА. Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність, вип. 22. С. 297–305.

Маркусь В. (1986). Українська Головна Визвольна Рада на тлі подібних визвольних рухів під час Другої світової війни (проба порівняння). Сучасність, ч. 7-8. С. 212–222.

Марта Н. (1957). Жінка в українському визвольному русі (з власних спосереджень). Українська Повстанська Армія. Збірка документів за 1942–1950 рр. Б. М. Видання Закордонних Частин Організації Українських Націоналістів. С. 88–102.

Патриляк І. (2012). «Встань і борись! Слухай і вір...»: українське націоналістичне підпілля та повстанський рух (1939–1960 рр.). Львів: Часопис. С. 592.

Полтава П. (1982). Концепція самостійної України і основна тенденція політичного розвитку сучасного світу. Літопис УПА. Торонто: Видавництво Літопис УПА, Т. 9. С. 15–78.

Романюк М. (2016). Золочівська округа ОУН у національно-визвольному русі (1937–1953). Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України; Центр незалежних історичних студій. С. 608.

Русначенко А. (2002). Народ збурений: національно-визвольний рух в Україні й національні рухи в Білорусії, Литві, Латвії, Естонії у 1940–50-х роках. Київ: Унів. вид-во «Пульсари». С. 519.

Стародубець Г. (2008). Генеза українського повстанського запілля. Тернопіль. Підручники і посібники. С. 464.

Центральний державний архів вищих органів влади та управління України, ф. 3834 Львівський обласний провід (керівництво) Організації Українських Націоналістів на західноукраїнських землях, оп. 1, спр. 7, арк. 27.

References

Volanyuk S. (2018). History of the military district of the UPA «Lysonya». Ternopil: Educational book - Bohdan, p. 328. (ukr).

Vronska T. (2013). Subjugation by fear: family hostages in the penal practice of the Soviet government (1917–1953). Kyiv: Tempora, p. 624. (ukr).

State archive of Lviv region, f. P-3 Lviv Regional Committee of the Communist Party, op. 1, case 95. (ukr).

State archive of Ternopil region, f. 290 Ternopil regional financial departments, op. 5, case 992. (ukr).

State archive of Ternopil region, f. P-1 Ternopil regional committee of the Communist Party, op. 1, case 113. (ukr).

State Archive of Ternopil region, f. P-1 Ternopil regional committee of the Communist Party, op. 1, case 318. (ukr).

Ilnytskyi V. (2017). Organization of economic and financial support for the activities of the Carpathian region of the OUN. Drohobyt'sk local history collection, Special Issue III, pp. 340–356. (ukr).

Ilnytsky V., Ilnytska N., Vovk L. (2021). Peculiarities of the arrangement of life by the nationalists of the Carpathian region of the OUN (1945–1954). Everyday life of the population of the western lands of Ukraine in the first post-war years (1944–1953). Lviv - Toruń: Liha-Press, pp. 172–199. (ukr).

Instructions on the activities of the economic referral office. (2009). Annals of the UPA. New series, Kyiv, Toronto: Publishing House Litopys UPA, Vol. 13, P. 1229.

Kyrychuk Yu. (2002). The Ukrainian national movement of the 40s and 50s of the 20th century: ideology and practice. Lviv: Dobra sprava, p. 463. (ukr).

Klymenko O. (2008). Buffons: monetary documents of the OUN and the UPA. Kyiv: University of Banking of the National Bank of Ukraine, p. 192. (ukr).

Lytvyn M. (2012). The financial and economic activity of the OUN and UPA. Ukraine: cultural heritage, national consciousness, statehood, Vol. 22, pp. 297–305. (ukr).

Markus V. (1986). The Ukrainian Main Liberation Council against the background of similar liberation movements during the Second World War (comparison sample). Modernity, part 7–8, pp. 212–222. (ukr).

Martha N. (1957). A woman in the Ukrainian liberation movement (from my own observations). Ukrainian Insurgent Army. A collection of documents for 1942–1950. B. M. Edition of Foreign Parts of the Organization of Ukrainian Nationalists, pp. 88–102. (ukr).

Patrilyak I. (2012). "Get up and fight! Listen and believe...": the Ukrainian nationalist underground and the insurgent movement (1939–1960). Lviv: Chasopis, p. 592. (ukr).

Poltava P. (1982). The concept of an independent Ukraine and the main trend of the political development of the modern world. Annals of the UPA. Toronto: Lytopys UPA Publishing House, Vol. 9, pp. 15–78. (ukr).

Romaniuk M. (2016). Zolochiv District of the OUN in the national liberation movement (1937–1953). Lviv: Institute of Ukrainian Studies named after I. Kryp'yakevych of the National Academy of Sciences of Ukraine; Center for Independent Historical Studies, p. 608. (ukr).

Rusnachenko A. (2002). The people are agitated: the national liberation movement in Ukraine and national movements in Belarus, Lithuania, Latvia, and Estonia in the 1940s–50s. Kyiv: Univ. "Pulsary" edition, p. 519. (ukr).

Starodubets G. (2008). The genesis of Ukrainian insurgent zeal. Ternopil Textbooks and manuals. P. 464. (ukr).

Central State Archive of Higher Authorities and Administration of Ukraine, f. 3834 Lviv regional leadership (leadership) of the Organization of Ukrainian Nationalists in Western Ukrainian lands, op. 1, case 7. (ukr).

Soliar I., Starka V.

IMPROVEMENT OF THE MATERIAL AND ECONOMIC SECURITY OF THE UKRAINIAN NATIONAL LIBERATION MOVEMENT ON THE TERRITORY OF EASTERN HALICHINA IN 1944 – 1953

The volunteer movement to support the Armed Forces of Ukraine, which actively developed with the beginning of the Russian-Ukrainian war in February 2022, became a kind of continuation of the Ukrainian tradition of material support for the national liberation movement of the first half of the 20th century.

Practices of daily support of the fighters of the national resistance forces, developed at that time, allowed modern volunteers to more efficiently and rationally use the means of assistance to the Ukrainian army provided to them.

The topic of daily material and economic support of the Ukrainian national liberation movement of deeper scientific analysis. In this publication, the authors outlined the main promising directions for further research.

The purpose of the publication is to study and reconstruct a complete picture of the daily practices of the rural population of Eastern Galicia supporting the fighters of the Ukrainian Insurgent Army.

The study of the processes of everyday material and economic support of the Ukrainian national liberation movement was carried out by the general scientific principles of objectivity and historicism, which were implemented by applying problem-chronological, statistical, analysis and synthesis, and other methods of scientific research.

In the absence of support from outside, the Ukrainian national liberation movement on the territory of Eastern Galicia had to rely exclusively on the material resources of the Ukrainian population. Of course, it is difficult to even compare the proportionality of the resources and means at the disposal of the Soviet authorities, which were resisted by the Ukrainian rebels. But despite the difficult socio-economic conditions of the post-war period, and the growing terror of the Soviet repressive bodies, Galician society tried to support its defenders in various ways. Someone cooked food, someone sewed clothes, others transported resources, etc. Only open enemies did not help the resistance forces.

The Soviet authorities managed to stop the support of the armed underground only when the Galician peasantry faced the threat of physical survival through the means of state terror.

Keywords: Eastern Galicia, peasantry, everyday life, material and economic support, Ukrainian national liberation movement.